

כ (וכתב א) רב סעדיה ז"ל האי מאן דברך
ובדיק חמץ לא לשחתי עד דכלי כל בדיקותיה ומבטל
ואמר כל חמירא וגו' או בכל לשון שיאמר יצא ואם
שח בין ברכה ב) לבדיקה חוזר ומברך. ואין להפסיק עד
שיבטל. ואם שח בין ברכה לביטול חוזר עליה, ע"כ.
כתוב ג) בתשובת
הגאונים מאן דברך
לא לישחתי עד דכלי
לבדיקותיה ואי משחתי
צריך למיהדר ולברך
וכן אמר אדונינו
הגאון ז).

כא מצאתי ה) בתשובות [הגאונים] כשמברך אדם על ביעור חמץ אינו
חושש אם אינו מוצא דמ"ט ביעור חמץ הוא שמחזר אחריו לבקרו וחייב לברך.
לרבנו י) דוסא בן רבנו סעדיה ז"ל.

ושאלת עוד ואמרת אשכחנן בפירותי י) גאון אביך נוחו עין
[מא] דבאדיק חמץ לא לישחתי עד דחמל כל בדיקותיה ואי משחתי
צריך למיהדר ולברך [היכא דגמר] בליביה לטיבדק כל החצר כלה וברך
בית אחד מתן ואשתאעי למה [צריך] לברך ועדן הוא עסיק בבדיקה.

הכין חזינא דמתחלה אמר אדונינו גאון זכ' לב' מאן [דבא]דיק
צריך לברוכי על ביעור חמץ ואמר דמיכעי דלא לאשתאעויי כמא דעסיק בבדיקה
ומד[כ]ליא בדיקותיה ליבטילו. ותוב אמר בדוכתא אחריתי מי שכירך לקרא(ה)
בתורה ולעשות אחת מן המצות כגון ביעור חמץ וכדומה לה ודיבר סיחת חולין
חייב לחזור ולברך. ועיקר ח) הדבר הזה ידוע כי המברך לעשות מצוה או לאכול
לחם צריך לבוין את לבו כבכרה ולעשות המצוה ההיא אשר בך עליה סמך
לכרכה וגם לאכול בלחם ושיבדך ט) עליו סמך לברכתו בטרם ידבר דברי חול ולא
יפסיק בין עשיית המצוה והברכה בדבר סיחת חולין כי כן אמרנו י) אמי רב
טול דברוך יא) טול דברוך חוזר ומברך והעמרנוה בדבר סיחת חולין אבל
אם סח דבר שהוא צורך סעודה כגון הבשר מלח ולפתן או אפילו גביל לתורי
ואז [אין] צריך לחזור ולברך על כן צריך הכורך לברך ול[התחיל] בבדיקה סמך
לכרכה ואם שח שיחת חולין אחר ברכה טרם (או) [התחיל] הבדיקה צריך לחזור
ולברך יב) כשם שהמברך המוציא וששח שיחת חולין קודם אכילתו צריך לברך
ולפי... די יג) צריך כואנה למצוה אמר אדונינו ושאר יד) אדונינו גאון
גאון זכרו לברכה לא לישחתי אדם כוליה דכליא בדיקותיה כי הכורך
בדיקותיה כי הכורך צריך כואנה למצוה וצריך צריך כונת למצוה ולחיות אימת

א) עפור ח"ב ד' מ"ח ב'; א"ח שם, ע"ש; כלבו ה' ח"ט; שעת כס' פ"ז; שבהל
חשלם שם. ב) מכאן עד ברכה הבא (שעת חסר). ג) מרדכי ד) רב האי. ה) שבהל
חשלם פ"א עמוד א'. והקצר בסימן נ"ז; "ומצאתי בשם הגאונים ז"ל (תניא); כתבו
הגאונים (ברכי יוסף). ובהאגודה: רוב הגאונים כתבו לברך כשמתחיל לברך ואף אם
לא ימצא. ו) סעדינא צד 59. ז) ובהאגודה: בתשובות הגאונים מאן דברך לא
לישחתי עד דברך ואי משחתי חוזר ומברך. ח) מכאן ואילך גם בשערי תשובה סימן פ"ז
בשנויים מעטים, בשם רבי דוסא ז"ל. ט) כלומר: אחר שיבדך. והוא כפי רפה בלי ישמעאל.
י) ברכות מ'. יא) ע"י אוצר חפירות לברכות, לקושי גאונים, צד 112, הערה י"ב.
יב) ע"כ בשעת. יג) אולי צ"ל: [דכל מאן דכ] [דין] [אסף]. יד) שעת ס"ז ע"ש.

לחיות אימת המצוה על[יו] ל[כוין] ול[יתן] דעתו המצוה עליו וליתן דעתו עליה
עליה [משעה] שיתחיל ועד שעה שיתכיל א' ומצוה מבי יתחיל עד שיגמור דמצוה
מן המובחר דלא לישתאעי ב' ול . . . . . או ג'. משלם בדיקותיה. נמצינו מכל
דבריו למדין כי השח בין ברכה לבדיקה חוזר ומברך ואם התחיל לבדוק ושח אינו צריך לחזור
ולברך ד'. אבל מצוה מן המובחר שלא יתעסק בדבר שיחה עד שתכלה בדיקותיה, וכן אנו עושין.
ו: דאמר ר"י אמר שמואל כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן.
לרב האי ז"ל ה'.

כג

וששאלתם הא דתנו רבנן כל המצוות כלן מברך [עליהן] עובר לעשייתן
חזין מן הטבילה מי שהיו ידיו מטונפות [או מלוכלכות] ובקש לרחוץ ידיו ולאכול
אימתי מברך על נטילת ידים קודם שירחץ [כ] כל המצוות או לאחר שירחץ כי
ראינו מקצת רזכמים מדמין אותו לטבילה ואומרים אפילו [הוי] גברא דרזי
וטהור כיון שידיו מטונפות [או מלוכלכות] מוטב לו שירחץ ידיו ויהיה בנקיות
ויברך ממה שירדיו מלוכלכות י'. ומקצת חכמים אומרים לא תהא אלא
(מקודם) ככל המצוות שהברכה עובר לעשייתן י' ילמדנו אדוננו ה' א"ך.
כך אנו רואין שכל לכלוך וטינוף שאין מעכב את התפילה אף נטילת
ידים אינה מעכבת ומברך על ה' נטילת ידים כאשר כתבם, שמברך על המצות
כלן עובר לעשייתן חזין מן הטבילה בלבר.

כד

נטילת ידים ט' תקנו הגאונים שלא לברך עד שיטול ויברך
אחר י' הננוב.

אלא אמר רב חסדא חזין מן הטבילה בלבר.
הסודה אומר יא' ד(נ)שאלו לרב ה"י גאון על הלכה זו שהיו
תמחים משום טומאה אמאי אין ראוי לברך על הטבילה קודם שיטבול.
והשיב להם דמצות טבילה לבעלי קיריים ובעלי נדות בכלל כל המצות
דמברך עליהן עובר לעשייתן. וההיא דפסחים דאמר חזין מן הטבילה כגר יב'
קא טירי דאכתי קודם טבילה לא חזי לומר אשר קדשנו במצותיו וצונו דעריין

כה

א' "ועת כי יתחילו יחישו ועת כי יתכילו יחילו" (סוף יוצר אחרון לפי החורש)
וכן באגרת ר"ש בן עלי: ויתכיל החלם (תרביץ שנה א' ספר ג' צד 25). ב' אבל אינו
רשאי לעשות כן לכתחילה, כן הוא דעת הגאונים ז"ל (ארחות חיים ח"א ע' עמוד ג', וכלבו
ח' חז"ט). ג' השאר חסר. ד' ועי' עוד שו"ת הרא"ש כלל י"ד (ג'). ה' תגיל סי' צ"א;
שע"ת סי' קצ"ו ע"ש. ושם נודיפה תשובת השאלה. ובסיומה: ויש מן הראשונים שאמרו
שכל לכלוך וטינוף מעכב את התפילה אף נט"י אינו מעכב ומברך על נט"י. ו' ממה שהיה
בלכלוך (שע"ת). ז' ע"כ בשע"ת כלפינו. ח' ע"כ (שע"ת). ט' חדושי המאירי כאן. ועי'
אוצר התשובות לברכות סי' רס"ה. י' צ"ל: קודם. וכן מוכח מענינו שם. ועי' שו"ת ססי
קנ"ח. יא' מחז' צד 591. והובא בתוספי חולין דף קל"ו ע"ב ד"ה כרבי אילעי. ובתוס' כאן
ד"ה על הטבילה: אומר ר"ח בשם הגאון. וכן הגה"מ הל' ברכות י"א, ו' [א] ע"ש. ובר"ח
כאן בשם: יש מי שאומר. יב' ופירשו הגאונים דווקא בטבילה גר דגברא דלא חזי,
(האגודה). וכן בלקופות הרמב"ן ספיא בשם: דעת הגאונים. וגם בר"ן על הרי"ף. והשוה עוד
אוצר הפירושים ותשובת ר"ע ומר רב צמח באוצר התשובות לברכות צד 48 סי' קס"ז.